

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Notitia Congregationum Et Tribunalium Curiae Romanæ

Plettenberg, Hunold

Hildesii, 1693

§. 1. De forma eligendi Papam fæpè variata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63032)

electionis, quidque fiat antequam eum ingrediantur Cardinales; Demum quid in ipso Conclavi, & quid electo Pontifice fieri soleat.

§. I.

De forma eligendi Papam
sæpè variata.

1. *Visibilis Ecclesia semper regitur à visibili capite.*
2. *Cujus electio variis modis facta est.*
3. *Primo ut Pontifex nominarit in vita Successorem.*
4. *Secundo per 24. Presbyteros vel Diaconos.*
5. *Tertio & simul per Clericos. Quarto ita ut accederet & populus sine suffragiis.*
7. *Sexto ex auctoritate Regum vel Imperatorum.*
8. 9. 10. *Quam auctoritatem confirmatam esse à Pontificibus nonnulli volunt.*
11. *Sed hæc non fuit auctoritas pro arbitrio creandi, sed tantum approbandi rite electum.*
12. 13. 14. 15. *Et exempla in contrarium adducta nullius sunt roboris.*
16. *Septimò elegerunt soli Cardinales accedente consensu Cleri & Populi.*
17. *Octavo excluso horum consensu soli Cardinales totum negotium confecerunt, qui modus hodie dum observatur.*

1.

CUM visibilis DEI Ecclesia semper permanens sit, contra quam nec portae inferi prevalere poterunt. *Matt. 16.* necesse quoque fuit, ut à visibili semper regeretur capite. *c. Ita Dominus dist. 19.* Quare ita ineffabili sua sapientia disposuit Dominus, ut è vivis decedenti Petro alius sibi Vicarius & Petri Successor, & post obitum hujus alius iterum & alius usque ad consummationem seculi surrogaretur *c. Factus 7. q. 1.* nam, ut inquit Hieronymus *super Matt. c. 28.* *Qui usque ad Consummationem seculi cum Discipulis se futurum esse promittit, & illos ostendit semper esse victuros (nimirum in Successoribus) & se nunquam à cre- dentibus recessurum.*

2. Modus vero, quo successio Vicariorum Christi & Summorum Pontificum facta est, varius & multiplex fuit, ita ut sint, qui tradant intra mille centum quinquaginta novem annos usque ad electionem Alexandri III. creati anno 1159. decem & septem mutationes in forma eligendi Pontificem Romanum factas esse.

3. Primus modus eligendi visibile Caput Ecclesiae fuit, ut Pontifex per se

elegerit Successorem suum, pro ut S. Petrum fecisse & Successorem sibi Clementem eligisse habetur *ex cap. si Petrus. 8. q. 1.* Verum id solus sine imitatore fecit Petrus, qui immediate à Christo plenam jurisdictionem, multaque privilegia ex speciali Commissionem, & divina inspiratione acceperat; Ne tamen posteris relinqueretur exemplum, ut quisque Successorem sibi deligeret, quod successu temporis vergere posset in detrimentum Ecclesiae, si nimirum Papatu successione potius, quam electione deferretur, aut quod imparem se iudicaret tanto muneri, Clementem renuntiasset Pontificatui, ac deinde iterum post Linum & Cletum electum esse adnotavit *Glos. V. aut ligandi in cit. c. Si Petrus & V. Succederet in c. Non autem 7. q. 1. Jacobat. de Conc. lib. 10. 22, T. aliisque.*

4. Alter modus eligendi Pontificem post obitum S. Petri fuit, quem refert Barbosa *lib. 1. Jur. Eccl. c. 1. 2. 46.* nimirum quod XXIV. selecti à S. Petro ex omnibus Urbis Romanae Presbyteris & Diaconis, tanquam Coadjutores ac Consiliarii ejus post dispersionem Apostolorum, qui deinde Cardinales dicti sunt, Pontificem Romanum elegerint.

5. Tertius modus fuit, quem introductum

ductum esse tradit Franciscus Carriere in
fidei Catholicæ Digesto de Rom. Pontificis
quest. 6. anno Christi 102. post obitum
Clementis, ut non tantum supradicti 2.
sed alii etiam extra Urbem commoran-
tes Clerici, audita morte Pontificis Ro-
mæ Congregati alium subrogarint, &
electum esse Anacletum refert ibidem
Carriere.

6. Quartus modus fuit, ut Populus
etiam introduceretur ad electionem
non ut votum, sed ut testimonium
lum vitæ morumque eligendi ferret, tu-
ad impediendas seditiones Clericorum
tum ne Populus invitus, & non opti-
tum Præsidentem acciperet. *c. Nullus
vitis dist. 61. c. Siforte, dist. 63.*

7. Quintus modus fuit, ut Populus
in quibusdam locis jus quoque suffragii
in electione Prælatorum usurparet
Sed ob confusionem exinde ortam
jure suffragii sublato remansit illi solum
jus testimonii ferendi.

8. Sextus fuit quod ad sedandos
multos, & schismatis tollendi causa
electione Pontificis interposuerint a
toritatem suam Imperatores, qui
usque processerunt, ut nullus Canonice
electus putaretur, nisi à Rege aut Imp-
ratore confirmatus esset, & priusquam

hanc confirmationem obtinuisset Pontifex, non poterat obire munia Pontificalia, sed cura Romanæ & universalis Ecclesiæ demandabatur interim Archipresbytero, Archidiacono, Primicerio & Pontifici electo, qui in hunc modum subscribebant expeditiones: *Hilarius v.g. Archipresbyter & servans locum Sedis Apostolicæ. Joannes Diaconus, & in nomine DEI electus. Joannes Primicerius, & servans locum sanctæ Sedis Apostolicæ. Martinus servus DEI Consiliarius Sedis Apostolicæ*, pro ut colligitur ex responsione ipsorum ad litteras Episcoporum Scotiæ scriptas ad Severinum Papam defunctum electo in jus locum Joanne IV. sed nondum confirmato circa annum 638. *Carriere l. c.*

9. Tradunt nonnulli hoc jus Principum expressa Pontificum auctoritate roboratum esse. Nam Adrianum I. convocata Synodo Lateranensi jus eligendi Ponticem concessisse Carolo Magno ob pulsos Italia Longobardos. *c. Adrianus dist. 63.*

10. Leonem VIII. Romanum Pontificem, postquam Ludovicus Pius Caroli Filius renunciasset huic juri. *c. Ego Ludovicus dist. 63.* iterum concessisse jus illud

E

eli.

eligendi Romanum Pontificem Ottoni Imperatori. *c. In Synodo ead. dist. 63.*

11. Et Paschalem II. cum ante admitteret justissimis de causis hoc jus eligendi Imperatoribus Gregorius VII. iterato permisit illud Henrico V. Imperatori.

12. Verum per hoc jus Principibus concessum, non est illis data potestas plena & absoluta pro arbitrio suo creando Summum Pontificem, quia ejusmodi utpote Spiritualis & Ecclesiasticæ non sunt capaces. *c. Nullus Laicorum dist. 63.* Sed solummodo honoris & pacis causa delatum est illis, ut consensu suo, approbatione & confirmatione electionem firmarent, ideoque mittere etiam solent Visitatorem, qui electioni ad rixas & altercationes sedandas adesset.

13. Ad hæc plures gravissimique auctores ut Azor *p. 2. l. 4. c. 2. q. 3.* Baronius ad annos. 526. 555. 774. & 964. Bellarminus in *Apolog. ad lib. Reg. Ang. c. 6.* aliique asserunt citatos Canones fictitios esse & commentitios. Solus namque Sigebertus in Chronico suo anno 1111. ultra 30. annos post Adrianum & Carolum M. scripto refert Pontificem illum dedisse huic Imperatori captâ Papiâ jus eligendi Papam, idque creditur in gra-

tiam Henrici Imp. Schismatici, cujus partes fovit, ideoque hæc narratio pro figmento habetur, cum nullus antiquioris sæculi auctor, nequidem ii, qui scripserunt res Caroli, hujus potestatis Carolo concessæ meminerint; Quinimo constat Carolum legem sanxisse anno 813. ut electio Episcoporum à Prædecessoribus suis usurpata libera esset, fieretque secundum Canones per electionem Cleri & Populi Diœcesani; Gratianus ergo incautus nullo de impostura factò examine inseruit hoc commentum Decreto suo. *c. Adrianus dist. 63.*

14. Jam vero factum Leonis VIII. nil probat, & constitutio ejus nullius est roboris, quia cum hæc ageret Leo, Pseudopapa erat, & non nisi post mortem Joannis XII. legitimus fuit Pontifex, ejusque constitutio in Pseudo-Synodo procusa à nullo legitimo Papa promulgata fuit, ex qua Gratianus citatum num. 9. Canonem desumpsit.

15. Demum quam potestatem Henricus V. subreptitiè per insidias & fraudem obtinuit à Paschali II. ipse Paschalis congregata Synodo Lateranensi denuo revocavit. *Azor. l. c.*

16. Septimus modus fuit inductus à Nicolao II. in Concilio Lateranensi, in

quo legem edidit de electione Romani Pontificis à sacro Cardinalium Senatu peragenda, ita ut reliquus Clerus ac Populus, ad eam comprobendam accederet, salvo tamen honore & reverentia Henrici *c. In nomine 1. dist. 23. Barb. Jur. Eccl. l. 1. c. 1. n. 55.* Suffragia vero Cardinalium eligentium numerabantur non per singulorum capita, sed per corpora trium ordinum, Episcoporum, Presbyterorum & Diaconorum *Andr. Gambay. in Bullam Julii II. num. 145.*

17. Octavus demum modus statutus est ab Alexandro III. in Concilio generali, ut ille Canonicè electus censeretur, in quem duæ ex tribus Cardinalium præsentium partes consensissent, excluso Cleri & Populi consensu *c. Licet 6. de elect.* adeoque tota Pontificis electio ad solum Cardinalium Collegium reducta est. Qui modus eligendi postmodum confirmatus fuit & plenius statutus *c. ubi periculum, eod. in 6. & in Clem. Ne Romani. eod. & hodie dum observatur.*

18. Ita quidem, ut si Sedes Apostolica vacet tempore, quo Concilium generale legitime congregatum est, nihilominus ad solos Cardinales & non ad Concilium electio novi Pontificis pertineat, prout servatum legitur in electione Leonis

nis

nis X. tempore postremi Concilii Lateranensis, & dum Synodus Tridentina congregata esset in electione Julii III, Marcelli II, Pauli IV, & Pii IV.

19. Contra electum verò à duabus partibus Cardinalium nulla opponi potest exceptio præter hæresim, aliamvè quæ in jure divino consistit. *c. Licet 6. de elect.*

20. Hinc si quis extra Collegium Cardinalium in Pontificem eligeretur, valebit electio *Barbosa l. c.* pro ut ipsa quoque docet experientia; Multi namque sanctissimi Pontifices assumpti sunt ad Sedem Apostolicam, qui Cardinales non fuerunt, ut Gregorius X. ex Archidiacono, Eugenius III. ex Abbate, Cœlestinus V. ex solitudine vocatus & necdum in sacris constitutus, Pontifices facti sunt.

21. Plurima verò ad legitimam Papæ electionem spectantia utiliter statuerunt diversi Pontifices Gregorius X. in Concilio Lugdunensi anno 1274. de quo in *c. ubi periculum, de elect. in 6.* Clemens V. in Concilio Viennensi anno 1310. habetur in *Clem. Ne Romani eod.* Clemens VII. *Constit. cum Charissimus* anno 1529. Paulus IV. *Const. cum secundum* anno 1554. Pius IV. *Const. In eligendis* anno 1562. Gregorius XV. *Const. Æterni* anno 1621. &

demum Urbanus VIII. *Const. ad Romanum*
 22. Quorum aliqua ante ipsam electionem, quædam in ipsa electione, & nonnulla post illam observari solent, & necessario debent. Ex quibus nos quædam notatu magis digna colligemus.

§. 2.

De iis, quæ ante electionem Pontificis observantur.

1. Pontificem esse in agone indicatur Cardinalibus & Legatis.
2. Incarcerati ob delicta graviora ducuntur ad Castellum S. Angeli.
3. Defuncto Papa signum datur in Capitolio,
4. Et Officiales migrant à Palatio, excepto Camerario.
5. Cujus officium non expirat morte Pontificis,
6. Secretarii deferunt ad Camerarium Sigilla, & franguntur.
7. Cum annulo piscatoris.
8. Cadaver defuncti exponitur in templo S. Petri.
9. Cardinales conveniunt in aula Consistorii, ut constituent præcipuos Officiales.
10. Defuncto Papa quomodo incedant Cardinales.
11. Absentes Cardinales monendi sunt de morte Pontificis, non vocandi,

12. Ex.